

jaarverslag WES 1974

A. De Raes, Licentiaat Economische wetenschappen, Laureaat Prijs Studiekomitee Leie en Bijkanaal.

Naar aanleiding van de achtste jaarvergadering van het Studiekomitee Leie en Bijkanaal werd de Prijs van het Studiekomitee uitgereikt. Deze werd toegekend aan de heer André De Raes, stafmedewerker van het Westvlaams Economisch Studiebureau, voor de studie 'Onderzoek naar de economische rendabiliteit van de verbreding van de haven van Roeselare'. Deze studie werd in 1974 door het Westvlaams Economisch Studiebureau uitgevoerd voor rekening van de Kamer van Koophandel en Nijverheid voor Roeselare en Omstreken.

Hiermede werd voor de zesde maal een auteur met een WES-studie bekroond. Voorheen werd reeds tweemaal de Prijs Pro Civitate Recht en Economie toegekend, verder de Vlieberghprijs van de Vlaamse Leergangen, de J. Walckiers-prijs en de Tweejaarlijkse Prijs van de Vereniging voor Economie.

Publikaties.

In 1974 werden door het WES twee publikaties verzorgd, met name 'De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust' (Reeks 'Facetten van West-Vlaanderen') en 'De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970 - Statistische Tabellen' (Reeks WES).

(a) *De waterverontreiniging van de binnenwaters van de Midden- en Oostkust.*

Van de hand van Dr. Wet. S. Beernaert, hoofd van de afdeling milieuzorg van de WER/WES, verscheen 'De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust'. Het werk is het vijfde in de reeks 'Facetten van West-Vlaanderen'.

Het Westvlaams Economisch Studiebureau telt vijf afdelingen :

- (a) toegepast economisch onderzoek
- (b) toeristisch-economisch onderzoek
- (c) fundamenteel onderzoek
- (d) milieuzorg
- (e) ontwikkelingssamenwerking

Reeds eerder werden de taken van een welvaartsorgaan zoals de WER omschreven. Zij bevatten : studie, conceptie, promotie, coördinatie en uitvoering. In dit licht is het WES het studie-orgaan van de WER dat continu streeft naar een betere kennis van de sociaal-economische situatie en haar samenhang met alle fenomenen die er een invloed op uitoefenen. Het WES heeft ook tot taak nieuwe ideeën te ontwikkelen en te konfronteren aan de werkelijkheid en desgevallend voor te leggen aan de verantwoordelijken voor de promotie.

In West-Vlaanderen wordt de conceptie, de promotie en de coördinatie door de WER waargenomen. De uitvoering berust bij de interkommunale verenigingen WIER, WIH, WITAB en Leiedal.

Dr. N. Vanhove, laureaat Prijs 'Jean Walckiers'.

Op donderdag 26 september 1974 werd te Knokke, naar aanleiding van het Nationaal Congres van de Immobiliënkamer van België en het 20-jarig bestaan van de Immobiliënkamer van de Belgische Kust, de Jean Walckiers-prijs 1974 uitgereikt aan Dr. N. Vanhove, adjunct-direkteur van het WER/WES. De Jean Walckiers-prijs die in 1973 werd ingesteld, wordt elk jaar door de Immobiliënkamer van de Belgische Kust toegewezen aan een persoon of een instelling die zich in het voorbije jaar verdienstelijk heeft gemaakt op het vlak van het toeristisch onderzoek ten voordele van de Kust.

De toekenning van de prijs Jean Walckiers 1974 aan Dr. N. Vanhove is gebaseerd op het geheel van het toeristisch researchwerk en inspanningen in het raam van de promotie ten voordele van de Kust.

Deze brochure is de praktisch volledige tekst van het tweede deelrapport omtrent de toestand van de waterverontreiniging in West-Vlaanderen. Een eerste deel behandelde de situatie in het IJzerbekken terwijl een derde deel de situatie zal behandelen in het Leie- en Scheldebekken op Westvlaams grondgebied.

Het deel over de binnenwaters van Midden- en Oostkust bevat een reeks technische probleemstellingen waaraan dan de konkrete toestand in het bedoelde gebied wordt getoetst.

De eerste twee hoofdstukken behandelen de algemene drinkwaterbevoorrading en de gemeentelijke afvalwaterkollektie evenals de zuivering van de afvalwaters in het bedoelde bekken.

Het derde hoofdstuk geeft de eigenlijke toestand weer van de diverse hydrografische deelbekkens in het algemeen.

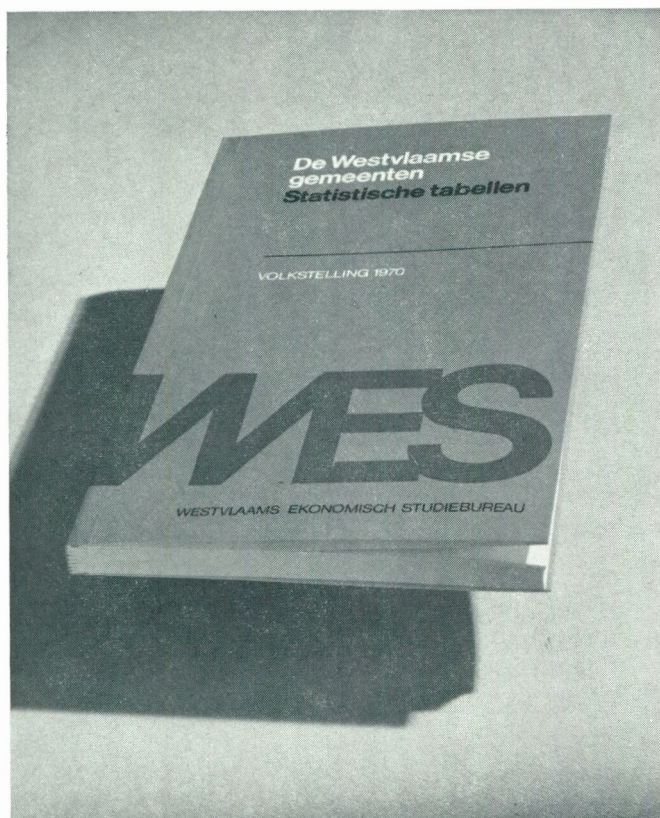
Het vierde hoofdstuk behandelt de vervuilingskapaciteit van elk deelbekken, terwijl het vijfde hoofdstuk meer speciaal de specifieke toestand analyseert van het kanaal Brugge-Sluis.

In de volgende hoofdstukken wordt dieper ingegaan op de afvalwaterlozingen in zee, de eigenschappen van industriële, agrarische en huishoudelijke afvalwaters, de problemen van de detergenten, de toxiciteit en de pesticiden, evenals de ontzouting van zeewater.

Het negende hoofdstuk tenslotte stelt als voorlopige eindkonklusie een saneringsplan voor ten behoeve van het hydrografisch gebied van Midden- en Oostkust.

(b) *De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970 - Statistische tabellen.*

Teneinde tegemoet te komen aan tal van vragen om gespecialiseerde inlichtingen per gemeente uit de volkstelling 1970 werden tien belangrijke tabellen uit de eerste gepubliceerde reeksen per gemeente overgenomen.

Het betreft :

Tabel 1 : Bevolking naar leeftijd en geslacht (Mannen - Vrouwen).

Tabel 2 : Werkende beroepsbevolking naar woongemeente, leeftijd en geslacht (Mannen - Vrouwen).

Tabel 3 : Werkende beroepsbevolking naar woongemeente, positie in het bedrijf en geslacht.

Tabel 4 : Werkende beroepsbevolking naar woongemeente, bedrijfstak en geslacht (Mannen - Vrouwen).

Tabel 5 : Buiten de woongemeente werkende bevolking per werkgemeente en tijdsafstand.

Tabel 6 : Buiten de woongemeente werkende bevolking per woongemeente en tijdsafstand.

Tabel 7 : Buiten de woongemeente werkende bevolking per woongemeente, naar plaats van tewerkstelling en geslacht (Mannen - Vrouwen).

Tabel 8 : Buiten de woongemeente werkende bevolking per woongemeente, naar vervoermiddel.

Tabel 9 : Werkende beroepsbevolking naar werkgemeente, bedrijfstak en geslacht (Mannen - Vrouwen).

Tabel 10 : Private en kollektieve gezinnen.

Overzicht per afdeling.

Afdeling toegepast economisch onderzoek.

De ontwikkeling van de Vlaamse economie in internationaal perspectief.

Reeds in het jaarverslag van 1973 werd de publikatie vermeld van 'De ontwikkeling van de Vlaamse Economie in Internationaal Perspectief - Proeve van syntese en beleidsopties'. Het betreft een publikatie van de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen in de reeks GERV-berichten. Deze studie werd verzorgd door Dr. N. Vanhove, adjunct-direkteur WER/WES, en houdt een syntese in van de studie 'De ontwikkeling van de Vlaamse Economie in Internationaal Perspectief', die onder de wetenschappelijke koördinatie van Dr. N. Vanhove tot stand kwam. In deze globale studie verzorgde het Westvlaams Economisch Studiebureau meerdere onderdelen. In het voorjaar van 1974 werd de integrale studie gepubliceerd door de GERV onder de vorm van 12 boekdelen. Het synteserapport dat reeds in 1973 onder gedrukte vorm verscheen, werd in 1974 door de Kommissie van de Europese Gemeenschappen - Directoraat-Generaal Regionaal Beleid - in de zes talen van de Gemeenschap onder gedrukte vorm gepubliceerd.

EOGFL-aanvragen.

Het aantal aanvragen tot steun in het kader van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) voor investeringsprojekten uit West-Vlaanderen was in 1974 beduidend hoger dan in de vorige jaren. Het WES stelde 9 dossiers samen en verzorgde de macro-economische verantwoording voor nog eens 3 projekten. De meeste dossiers hadden betrekking op de groentenverwerking (5) en de vleesverwerking (3). Verder waren er nog 2 dossiers voor de verwerking van aardappelen, 1 dossier uit de visserijsector en 1 voor een zaadcentrale.

Evolutie van vraag en aanbod van geschoolde arbeidskrachten in West-Vlaanderen.

In 1974 werden drie enquêtes uitgevoerd en klaargemaakt voor mechanografische verwerking. Aan de enquête bij de werkgevers namen 500 bedrijven deel en aan de enquête bij de scholen werd deelgenomen door 165 inrichtingen voor technisch onderwijs. Verder werden 4.400 werknemers ondervraagd.

De gegevens van deze enquête samen met gegevens geput uit de volkstelling van 1970 zullen toelaten de vraag naar geschoolde arbeidskrachten in West-Vlaanderen en het aanbod van geschoolde arbeidskrachten op heden met elkaar te konfronteren en voor de voornaamste opleidingsvormen de arbeidsbalans op middellange termijn op te stellen. Deze studie wordt uitgevoerd in opdracht van het Staatssekretariaat voor Streekeconomie.

Havenonderzoek.

In november 1973 werd, in opdracht van de Kamer van Handel en Nijverheid van het Roeselaarse en Omstreken, een onderzoek aangevat naar de economische rendabiliteit van de verbreding van de bestaande haven te Roeselare.

'Het onderzoek naar de economische rendabiliteit van de verbreding van de haven van Roeselare' is een sociaal-economische kosten-batenanalyse voor de verbreding van de bestaande haven te Roeselare, in het licht van twee alternatieven, namelijk 600-800 ton en 1.350 ton. Hierbij werden tevens de bedrijfseconomische gevolgen voor de bestaande bedrijven in beschouwing genomen. Het studierapport telt 90 blz. en werd midden 1974 aan de opdrachtgever overgemaakt. Deze studie stelt wellicht een einde aan de polemiek betreffende de keuze tussen verbreding of verplaatsen van bestaande bedrijven. Zoals boven reeds werd vermeld werd dit studierapport bekroond met de prijs 1974 van het Studiecomité van Leie en Bijkanaalen.

Ruimtelijke Ordening : gewestplannen, facetplannen en structuurplannen.

In 1974 werd door het WES medewerking verleend aan Studex voor het uitwerken van studies betreffende de toeristische infrastructuur van de kustgewesten (Westkust-Veurne, Middenkust-Oostende en Brugge-Oostkust), en de gewesten Kortrijk, Ieper-Poperinge en Roeselare-Tielt.

Het 'Ontwerp van toeristisch ontwikkelingsplan voor de kustgewesten' werd neergelegd in januari 1974.

Het 'Ontwerp van plan voor recreatieve uitrusting en landschappelijke opbouw' voor het gewest Kortrijk werd neergelegd in september 1974.

Het 'Ontwerp van toeristisch ontwikkelingsplan' voor het gewest Ieper-Poperinge werd neergelegd in november 1974. Een bespreking met de betrokken gemeentebesturen had plaats op 10 en 11 december 1974.

Voor het gewest Roeselare-Tielt werden 'Voorstellen voor de toeristische ontwikkeling' in een eerste fase uitgewerkt en tijdens de tweede helft van 1974 nader bestudeerd. In 1975 zou het 'Ontwerp van toeristisch ontwikkelingsplan' dienen afgewerkt te worden.

Ten behoeve van de Westvlaamse Interkommunale voor Technisch Advies en Bijstand voor Ruimtelijke Ordening werden in het raam van de structuurplannen voor Ieper, Poperinge en Veurne, rapporten uitgewerkt over de

externe relatiestructuur, de bevolking, de gezinnen en woningbehoefte, de beroepsbevolking, werkgelegenheid en arbeidsmigratie en de behoefte aan bijkomende arbeidsplaatsen.

Afdeling toeristisch-ekonomisch onderzoek.

Facetten.

In de loop van het zomerseizoen 1973 werd een aanvang gemaakt met een uitgebreid attitude-onderzoek bij de Nederlandse verblijftoeristen aan de Belgische Kust. Hiervoor werden tijdens het seizoen 1973 1.000 Nederlandse vakantiegangers in een interview-enquête betrokken. Bij de uitvoering van deze studie werden de nieuwe analyse-technieken, die het voorgaande jaar met succes werden toegepast bij gelijkaardige onderzoeken bij de Duitse en Britse vakantiegangers aan de Kust, toegepast. Deze studie, die werd uitgevoerd in opdracht van het Kommissariaat-Generaal voor Toerisme, zijn vooral georiënteerd op volgende objecten : de vakantiemotivering, de symboolwaarde van de Kust, de reisorganisatie, de beoordeling van de Kust (inclusief het prijzniveau) en de vakantiebestedingen.

De resultaten van de bestedingsonderzoeken, die parallel werden uitgevoerd met de vernoemde attitude-onderzoeken bij de Duitse, Britse en Nederlandse vakantiegangers aan de Belgische Kust, werden samenbundeld in één studie. Deze studie werd gepubliceerd als nummer 62 van de Reeks toeristisch-ekonomisch onderzoek 1974 onder de titel 'Bestedingsonderzoek bij de Duitse, Britse en Nederlandse vakantiegangers aan de Belgische Kust.

In de loop van 1974 werden de enquête-resultaten geanalyseerd en gepubliceerd in de reeks 'Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek' onder de titel 'Attitude-onderzoek bij de Nederlandse verblijftoeristen aan de Belgische Kust' (Reeksnummer 63).

Gedurende 1974 kwam verder de studie klaar 'Structuur en ontwikkeling van het vakantiepatroon van de Belgische bevolking 1967-72'. Deze studie, die werd uitgevoerd in opdracht van het Kommissariaat-Generaal voor Toerisme, bevat de analyse van de resultaten van een door het NIS uitgevoerde enquête.

Bij de uitwerking van deze studie werd zoveel mogelijk een parallel getrokken met de studie 'Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking' (1967).

Volgende analysepunten staan in deze studie centraal : (a) de vakantie-intensiteit, (b) het vakantiepatroon, (c) de reisorganisatie, (d) de vakantiebestedingen en tenslotte (e) de motieven die de niet-vakantiegangers weerhouden vakantie te nemen.

Aansluitend op de attitude-onderzoeken bij de Duitse, Britse en Nederlandse verblijftoeristen aan de Belgische Kust werd het WES in 1974 belast met een attitude-onderzoek bij de Franse vakantiegangers. Dit geschiedde eveneens in opdracht van het Kommissariaat-Generaal voor Toerisme. De Belgische Kust is traditioneel op de Noordfranse markt georiënteerd. De bevolking van Noord-Frankrijk doet als vakantieganger veel meer de Belgische Kust aan dan de andere deelmarkten. Sinds enkele jaren is er echter een verminderde vraag vanuit

Noord-Frankrijk waar te nemen. Het onderzoek dient dan ook in dit licht te worden bekeken.

Het onderzoek bij de Fransen vertoont in veel opzichten gelijkenis met dit georganiseerd bij de andere klantengroepen. Er is evenwel een belangrijk verschilpunt. De 1.500 interviews werden uitgevoerd bij de bevolking van Noord-Frankrijk en niet bij de Franse vakantiegangers aan de Kust. Als werkterrein werd de agglomeratie Rijsel weerhouden. Het organiseren van het onderzoek in Noord-Frankrijk biedt het voordeel beter de houding van de Noordfransen ten aanzien van de Kust te kennen. Een onderzoek bij de Fransen aan de Kust sluit in zichzelf reeds een positief oordeel in. De belangrijkste aspecten van het onderzoek hebben betrekking op het vakantiepatroon van de Noordfransen, de factoren die de Noordfransen aanzetten tot weerhouden de Belgische Kust te bezoeken, de symboolwaarde van de Kust en de waardering van de Belgische Kust in vergelijking met enkele Franse kustzones. Het veldwerk werd eind november beëindigd. Op basis van de eerste, voorlopige resultaten werd in de schoot van Westtoerisme een tijdelijke werkgroep 'Noord-Frankrijk' opgericht, teneinde een aangepaste actie te realiseren.

Het WES zette in 1974, in opdracht van Westtoerisme, de opmaak van de toeristische index - Kust en Achterland verder door. De resultaten van deze index wijken sinds een paar jaar grondig af van het officieel overnachtingscijfer. Dit laatste is niet langer een juiste weerspiegeling van de trend van de toeristische vraag. Allerlei redenen verklaren deze ongunstige ontwikkeling. Door Westtoerisme, in samenwerking met het WES, werden na elke seizoenmaand de resultaten van de toeristische index gepubliceerd. Eind 1974 werden de globale resultaten gepubliceerd in rapportvorm en opgenomen onder het nummer 64 in de reeks Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek.

Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen - Franse editie.

Van de studie 'Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen' van Dr. N. Vanhove, bekroond met de prijs Pro Civitate 1972 Recht en Economie, verscheen eind 1974 een franstalige editie. Deze franstalige editie werd verzorgd door het Gemeentekrediet van België, zij verscheen in de reeks 'Pro Civitate - Collection Sciences Sociales' onder de titel 'Le tourisme sur le Littoral belge - Aujourd'hui et Demain'.

Allerlei.

Het Tourist Research Centre, waarvan het sekretariaat bij het WES berust, had zijn jaarlijkse vergadering in 1974 te Cavtat, Joegoslavië. De leden van het Tourist Research Centre waarvan het aantal beperkt wordt tot een 20-tal, behoren alle tot de instituten die zich inlaten met toeristisch-ekonomisch onderzoek. Instituten van volgende landen maken hiervan deel uit: Denemarken, Nederland, Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk, Joegoslavië, Frankrijk, Canada en België. Op de jaarlijkse bijeenkomsten heeft een uitwisseling plaats van de onderzoekingen op het vlak van het toerisme. De bijeenkomst van 1974 werd georganiseerd door Prof. Dr. S. Marković, directeur van het Instituut za Ekonomiku Turizma. Het Westvlaams Ekonomisch Studiebureau was op deze bijeenkomst vertegenwoordigd door Prof. Dr. O. Vanneste, directeur en Prof. Dr. N. Vanhove, adjunct-directeur en tevens sekretaris-generaal van het Tourist Research Centre.

Op de bijeenkomst van 1974 werd er bijzonder veel aandacht geschonken aan de regionale fysische en ekonomische planning in de toeristische sektor. In verband met dit laatste belichtte het Westvlaams Ekonomisch Studiebureau de gebruikte techniek bij het opmaken van de gewestplannen van de kuststreek.

Aansluitend op deze bijeenkomst gaf Prof. Dr. O. Vanneste te Dubrovnik een lezing aan de Universiteit 'Fakultet Ekonomskih Nauka U Zagrebu', Dubrovnik, over 'Effekten van ekonomische structuurwijzigingen in een geleide markteconomie'. Prof. Dr. N. Vanhove verzorgde een lezing met als thema 'De Belgische toeristische markt en de toeristische marketing'.

De kontakten met de buitenlandse experts geschiedde verder in het kader van het jaarlijks kongres van de 'Association Internationale d'Experts Scientifiques du Tourisme'.

Van 8 tot 14 september had te La Grande-Motte en te Vans (Les Cévennes) het 24e kongres plaats van de 'Association Internationale d'Experts Scientifiques du Tourisme' met als thema 'Tourisme en espace concentré, tourisme en espace rural; opposition ou complémentarité?'. Het Westvlaams Ekonomisch Studiebureau was er vertegenwoordigd door Dr. O. Vanneste, directeur en Dr. N. Vanhove, adjunct-directeur. Dr. N. Vanhove nam het voorzitterschap waar van de sessie 'Tourisme en espace rural'. Tijdens het kongres werden er geleide bezoeken georganiseerd aan de nieuwe kustzone 'Roussillon-Languedoc'.

Het WES had in 1974 eveneens nauwe kontakten met de UIOOT (Union Internationale des Organismes Officiels de Tourisme) en The International Centre for Advanced Technical and Vocational Training (afdeling toerisme) te Turijn. Dr. N. Vanhove verzorgde er een programma kosten-batenanalyse in de toeristische sektor.

Afdeling milieuzorg.

De afdeling milieuzorg, opgericht als een uitloper van de noodzakelijke begeleiding van de ekonomische groei in de provincie West-Vlaanderen, heeft in de loop van 1974 een ruim aantal studie-opdrachten uitgevoerd, zowel voor de nationale overheid als voor de provinciale overheid.

Door het uitblijven van een doeltreffende koördinatie van nationale zijde in verband met vele facetten van het leefmilieu en de ekonomische expansie, heeft de afdeling milieuzorg in 1974 een ware begeleidende taak waargenomen ten overstaan van vele Westvlaamse bedrijven.

Een nauwe en voortdurende samenwerking met het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen was daarvoor vereist, evenals met de verschillende Westvlaamse Interkommunale Verenigingen maar ook met het Ministerie van Volksgezondheid en het Gezin, het Staatssekretariaat voor het Leefmilieu en het Staatssekretariaat voor Streek-ekonomie, Ruimtelijke Ordening en Huisvesting.

Waterverontreiniging - hydrografisch bekken van Leie en Schelde.

In de loop van 1974 beëindigde de afdeling milieuzorg een derde en laatste deel van de inventaris over de waterverontreiniging in West-Vlaanderen en meer speciaal omtrent de verontreiniging van de Leie en de Schelde op Westvlaams grondgebied.

Deze studie bevat een analyse van de toestand inzake openbare drinkwatervoorziening, afvalwaterkollektie en afvalwaterzuivering op gemeentelijk en/of interkommunaal niveau. Per hydrografisch deelbekken wordt een analyse gemaakt van de aard, de graad en de periode van de vervuiling aan de hand van maandelijks uitgevoerde fysico-chemische analyses over een 120-tal standplaatsen, over de voornaamste waterlopen gespreid binnen het bedoelde gebied.

Eveneens wordt per hydrografisch deelbekken een raming gemaakt van de totale en gemiddelde potentiële vervuilingswaarde op basis van biologisch afbreekbaar materiaal. Daarbij worden de verschillende vervuilingbronnen kwantitatief en kwalitatief geraamd en in rekening gebracht. De totale vervuilingcapaciteit wordt aldus de som van de vervuiling aangebracht door de vaste bevolking, de verzorgings- en onderwijscentra, de industriële en agrarische activiteiten.

Als besluit van deze inventaris, opgemaakt in opdracht van het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen en met de medewerking van de vzw Stichting Leefmilieu, wordt een principiële inplanting voorgesteld voor de bouw van regionale afvalwaterzuiveringsinstallaties van het gemengde type. Nochtans wordt de aanvoer van industrieel afvalwater kwantitatief beperkt ten opzichte van de huishoudelijke afvalwaters, teneinde de bedrijfsveiligheid van de voorgestelde installaties te verzekeren.

Aan de hand van de totale inventarisstudie over de waterverontreiniging in West-Vlaanderen, enerzijds, en volgens de algemene richtlijnen opgemaakt in de principiële saneringsvoorstellen, anderzijds, werden de verzamelde gegevens samen herwerkt en verwerkt met de technische gegevens omtrent de waterlopen en hun natuurlijke hydrografische begrenzing, de algemene gemeentelijke rioleringsplannen, de direktieven van het Ministerie van Volksgezondheid.

Dat alles gebeurde binnen de schoot van de Provinciale Werkgroep - Leefmilieu Afvalwaters, opgericht door het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen in het najaar 1973.

Op die manier werd het mogelijk een algemeen sectorieel saneringsplan voor de waterzuivering in West-Vlaanderen op te stellen dat voldoet aan de reële noden van de provincie en de goedkeuring wegdraagt van het Ministerie van Volksgezondheid.

In de loop van 1974 werd bedoeld sectorieel saneringsplan ook aan alle gemeentebesturen ter aanvaarding voorgedragen, ter gelegenheid van een groot aantal informatie-vergaderingen, per sektor georganiseerd door het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen.

Zo moet het mogelijk worden, in afwachting dat de openbare waterzuiveringsmaatschappijen worden opgericht en operationeel worden, de waterzuivering op regionale basis in de provincie West-Vlaanderen, onder economisch-verantwoorde voorwaarden en technisch-optimaal te starten in samenspraak met de nationale voogdij-overheid en de gemeentelijke autoriteiten.

Op aanvraag van het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen werden in 1973 meerdere fysico-chemische onderzoeken uitgevoerd naar de evolutie van de kwaliteit van het water van de vijver op het Provinciaal Domein Bulskampveld te Beernem en van het Provinciaal Domein De Gavermeersen te Harelbeke. Dergelijke onderzoeken zullen eveneens in de loop van volgende jaren worden uitgevoerd ter controle van de bestaande kwalitatieve toestand van deze oppervlaktewaters.

Inventaris Industriële afvalwaterlozingen in West-Vlaanderen.

Door het Ministerie van Volksgezondheid en het Gezin werd in 1973 opdracht gegeven aan de afdeling milieuzorg om een enquête uit te voeren bij alle Westvlaamse bedrijven met meer dan 5 tewerkgestelden, naar de aard, de graad, de kwantitatieve en de kwalitatieve samenstelling en tevens naar de behandelbaarheid van de industriële afvalwaters, naast een aantal bedrijfseconomische gegevens.

Deze enquête werd in 1974 aangevuld met een min of meer uitgebreide staalname en kwalitatieve en kwantitatieve analyse bij ongeveer 75 bedrijven, in diverse activiteits-sektoren gelegen.

Op die manier wordt het mogelijk een preliminaire indeling te maken van de hydrografische eenheden in West-Vlaanderen, aangevuld met de industriële belasting van de waterlopen door de lozing van industriële afvalwaters in oppervlaktewateren en in gemeenteriolen.

Een technisch-wetenschappelijke studie kan op die manier eveneens een korrelatie leggen tussen bedrijfs-economische en milieubelastende componenten. Een basis-beleid, dat later in de afvalwaterzuivering zal moeten gevolgd worden, en waarmee een minimum aan kosten voor alle betrokken partijen zou moeten gepaard gaan, zal hieruit moeten ressorteren.

Deze enquête evenals het bijhorend staalname-programma werd gelijktijdig door alle Provinciaal Economische Raden uitgevoerd in het Vlaamse land.

Biologische verwerking van dierlijke afvalstoffen.

In de loop van 1974 werd een aanvang gemaakt met een studieproject ter vastlegging van een economisch-valabel en technisch-realiseerbare biologische verwerking van varkensmest. De basis hiervan werd gelegd in 1973 en na onderhandelingen werd in 1974 een kontrakt ondertekend tussen het Ministerie van Volksgezondheid, het Westvlaams Economisch Studiebureau, de Rijksuniversiteit Gent, de nv Fodeva, de nv Allaeyns en de nv Ebes Brugge, en met de medewerking van het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen. De technische koördinatie is in handen van Professor Dr. Ir. M. Debruyckere en de administratieve koördinatie wordt waargenomen door het Westvlaams Economisch Studiebureau.

Het project loopt tot december 1975 en het concept van deze uitvoering, gerealiseerd te Beernem, berust op een drievoudig principieel. De vaste materie wordt onder relatief droge vorm van de vloeibare fase afgescheiden door een mechanische behandeling en zonder reukhinder en daarna wordt een bellige beluchting opgebouwd om de normale biologische fase te realiseren met inbegrip van een chemisch-gekonditioneerde nabezinking. Tenslotte wordt een eliminatie van nitraten en fosfaten uitgevoerd, met de bedoeling deze via de voedingsketen van waterorganismen in te schakelen om op die wijze ruwe proteïnen te kunnen oogsten.

De proefplant werd gedimensioneerd voor 1.000 à 1.200 varkens. De uiteindelijke bedoeling van de opgezette experimenten is meervoudig, namelijk :

- (1) het uittesten van de bestaande waterzuiverings-technologie bij de biologische verwerking van varkensmest ;
- (2) het vastleggen en uittesten van de volgorde van de behandlungsstadia om finaal het meest optimale zuiveringsrendement te bekomen ;

- (3) een financieel-ekonomische studie maken van de zuiveringstechniek bij de behandeling van varkensmest ;
- (4) het vastleggen van de graad van aanvaardbaarheid voor de sektoriële normen, gesteld bij het lozen van agrarische afvalstoffen ;
- (5) een onderzoek openen naar de rekuperatiemogelijkheden van ruwe eiwitten in secundaire biologische processen, teneinde een kostenreduktie per eenheid van zuivering te bekomen ;
- (6) een regionale aanpak van het probleem van de varkensmestbehandeling in West-Vlaanderen te realiseren in samenwerking met de bevoegde overheden.

Inventaris vaste industriële afvalstoffen in West-Vlaanderen.

Door het Departement van Volksgezondheid en het Gezin werd in 1974 een opdracht tot enquêtering van de vaste industriële afvalstoffen evenals van de niet loosbare industriële afvalstoffen bij vele Westvlaamse bedrijven, toegekend aan de afdeling milieuzorg.

Aan de hand van de verzamelde gegevens, werd een volledig overzicht gemaakt van de te evacueren vaste afvalstoffen en probleemafvalstoffen van industriële aard. Precieze gegevens, als dichtheid, gewicht, brandbaarheid en toxiciteit werden opgevraagd, naast juiste gegevens omtrent de hoeveelheden en de huidige verwerkings- of opalings- en evacuatietechnieken.

Dit beschrijvende en kwantitatieve programma werd in de loop van 1974 aangevuld met een kwalitatief onderzoeksprogramma, uitgevoerd door het Studiecentrum voor Kernenergie te Mol, als voorbereiding op de studie van de verwerkings- en evacuatiemogelijkheden in het algemeen en voor geheel België.

Deze enquête werd gelijktijdig uitgevoerd door alle Provinciaal Ekonomische Raden in het Vlaamse land.

Luchtverontreiniging zone Brugge-Zeebrugge.

In opdracht van het Staatssekretariaat voor Streek-ekonomie, Ruimtelijke Ordening en Huisvesting werd in 1974 door het Studiecentrum voor Kernenergie te Mol een studie op touw gezet om de basisbelasting in verband met de luchtverontreiniging te meten in het gebied van Brugge en Zeebrugge. De technische koördinatie ter plaatse was in handen van de afdeling milieuzorg van het Westvlaams Ekonomisch Studiebureau, terwijl deze laatste eveneens nauw betrokken was bij de voorbereidende activiteiten. Met twee speciale meetwagens werden een zeer groot aantal SO₂-metingen uitgevoerd volgens een vroeger vooropgezet en vastgelegd patroon, en dat gedurende meerdere maanden. Terzelfdertijd werden op een vaste meetplaats te Zeebrugge gegevens opgenomen over meteorologische omstandigheden naast een analyse van de SO₂-immissie, vastgelegd met een enregistreerend SO₂-monitor.

De verwerking van deze massale hoeveelheid gegevens zal pas in het voorjaar van 1975 gebeuren. Eveneens in de loop van deze periode zullen nog een aantal testmetingen gebeuren op speciale parameters, teneinde aan het uitgevoerde onderzoeksprogramma een richtinggevende waarde te geven voor eventueel verder onderzoek.

De specifieke waarde van dit uitgevoerde programma is een basisbelasting van een industriegebied in volle expansie vast te leggen. Door middel van de bestaande matematische modellen, opgemaakt op basis van een enorm

aantal meteorologische parameters, kan men de invloed van nieuwe voorgedragen vestigingen uittesten, aan de hand van de uitgevoerde metingen in Brugge-Zeebrugge, enerzijds, en de karakteristieke technische gegevens van de nieuwe vestiging, anderzijds. Het is dus zonder meer duidelijk dat hierdoor een ernstig basisprogramma werd gerealiseerd dat als hulpmiddel kan gebruikt worden bij de verdere industrialisering van het gebied.

Leefmilieu en industriële expansie.

In verband met de problematiek van de milieuvuiling ten opzichte van nieuwe vestigingen of uitbreidingen van bestaande vestigingen werden in 1974 een twaalfstal dossiers behandeld, waarvan er vijf in een ver-geëvolueerd stadium zijn doorgedrongen. Dit gebeurde steeds in nauwe samenwerking met de afdeling industriële promotie.

In het kader van een effectieve sanering van de milieuvuiling bij bestaande Westvlaamse bedrijven werden in 1974 een tiental dossiers grondig bestudeerd. Een aantal daarvan zijn echter momenteel nog ter studie.

Meerdere bedrijven werden in het raam van hun milieuverontreinigingsproblemen geadviseerd.

In het kader van de toepassing van de uitvoeringsbesluiten op de wet van 26 maart 1971 ter bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, hebben een aantal bedrijven het opmaken van een aanvraagdossier tot het bekomen van een lozingsvergunning voor afvalwaters toevertrouwd aan de afdeling milieuzorg.

Twee bedrijven hebben het opmaken van een aanvraagdossier tot het bekomen van een staatssteun bij de bouw van een eigen waterzuiveringsinstallatie eveneens geheel of ten dele toevertrouwd aan deze afdeling.

Op die manier werd in 1974 een eerste stap gezet in de richting van een administratieve dienstverlenende taak ten behoeve van de Westvlaamse industrie in technische aangelegenheden op het gebied van de milieusanering.

Afdeling fundamenteel onderzoek.

De afdeling fundamenteel onderzoek heeft zich in de loop van 1974 ingelaten met de voortzetting van de studie 'De optimale ruimtelijke dispersie van bevolking en ekonomische activiteiten'. Dit is een studie-opdracht die geschiedt in opdracht van het Fonds voor Kollektief Fundamenteel Onderzoek. De studieduur loopt over drie jaar.

Tijdens het eerste studiejaar (1972) ging de aandacht vooral naar de wetenschappelijke literatuuranalyse terzake en de ruimtelijke gedragingen van bevolking en ekonomische activiteiten op het micro-vlak (stad of regio).

De onderzoeksactiviteiten die tijdens het jaar 1973 plaatsvonden, situeerden zich voornamelijk op het macro-vlak. Meer bepaald werd er getracht het dynamisch spreidingsproces van de bevolking en de ekonomische activiteiten voor een groot geografisch geheel (land) als fenomeen na te gaan en tevens de onderliggende oorzakelijke factoren van deze dispersie in ekonomische zin te bepalen. In dit perspektief werd een uitgebreid wiskundig model gekonstrueerd dat cijfermatig de geografische spreidingsprocessen tracht te stimuleren.

Begin 1974 werden twee deelrapporten ingediend bij het FKFO namelijk : ' Het ruimtelijke spreidingsmodel van

België, een theoretische conceptie', door R. Branson en 'Positieve en negatieve welvaartsfacetten van geografische bevolkingsconcentratie', door Mevr. V. Timperman en R. Branson.

In 1974 werd vooral aandacht geschonken aan het verzamelen van data om het spreidingsmodel te testen. Tevens werd speciale aandacht geschonken aan de positieve en negatieve welvaartsfacetten van geografische bevolkingsconcentratie. In dit verband werd de invloed van bevolkingsconcentratie op de luchtpollutie, prijspeil, huurprijs, grondprijzen bestudeerd.

De resultaten van het researchwerk van 1974 worden begin 1975 overgemaakt aan de opdrachtgever. Het eindrapport houdt een tweevoudige syntese in : (a) de WES-onderzoeksresultaten en (b) de konfrontatie van de WES-resultaten met de theoretische modellen en praktische uitwerkingen in het buitenland.

Afdeling ontwikkelingsamenwerking.

De afdeling ontwikkelingsamenwerking bevond zich in 1974 op een keerpunt inzake de samenwerking met Indonesië. Dit keerpunt wordt veroorzaakt door de overstap van het eerste vijfjarig ontwikkelingsplan voor Indonesië (1969-73) naar het tweede vijfjarenplan (1974-78). Twee opdrachten die ressorteren onder de periode van het eerste vijfjarenplan werden in 1974 afgewerkt ; namelijk de opleiding van Indonesische stagiairs te Brugge en de uitbouw en begeleiding van een provinciaal ontwikkelingsorgaan voor de economische expansie en de ruimtelijke ordening te Denpasar in Bali. Een derde opdracht, nl. het uitbouwen van twee dokumentatiecentra over stedenbouw en regionale planning — één te Jakarta en één te Denpasar — is thans in uitvoering.

Opleiding stagiairs te Brugge.

Begin oktober 1973 kwamen zes Indonesische stagiairs op het Westvlaams Economisch Studiebureau aan. Het betrof zes provinciale ambtenaren, waarvan er vier gedurende elf maanden (tot einde augustus 1974) werden opgeleid in technieken van regionale planning en toeristische ontwikkeling. Deze vier ambtenaren dragen thans bij tot de toeristische uitbouw van hun respectievelijke provincies West-Java, Centraal-Java (2 personen) en Bali. De twee overige stagiairs werden op het WES gedurende vier maanden (tot einde januari 1974) opgeleid in de organisatie van een planningbureau. Beide stagiairs staan immers aan het hoofd van een planningdepartement, respectievelijk te Jakarta (Java) en te Denpasar (Bali). De bedoeling van hun stage op het WES bestond erin technieken van administratieve en planologische organisatie aan te leren teneinde door rationalisatie de rendabiliteit van de Indonesische planningdiensten op centraal en regionaal vlak te verhogen.

Training Planning Unit te Denpasar-Bali.

De tweede opdracht die in 1974 werd afgewerkt, betreft de opleiding van de provinciale en regionale ambtenaren in de Planning Unit Bali. In het kader van deze opdracht greep de laatste zending van WES-medewerkers naar Indonesië plaats in februari 1974. Deze zending bestond uit Dr. Ec. N. Vanhove (zendingshoofd), Dr. Jur. F. Traen en Lic. Soc. L. Vermandere. In de slotzending werd uitvoerig uitgeweid over de technieken van toeristische marketing,

de principes van monumenten- en landschapszorg en de methodes tot integratie van de bevolking in de economische groei. Evenals in de vorige zendingen werden door de WES-medewerkers enkele kolleges gedoceerd aan de Universiteit van Denpasar-Bali (Udayana Universiteit). De opdracht Planning Unit Bali werd afgesloten met een globaal evaluatierapport ten behoeve van het Algemeen Bestuur voor de Ontwikkelingssamenwerking. In dit rapport werd hoofdzakelijk gehandeld over de inhoudelijke, de methodologische en de vormelijke aspecten van de opleiding die in Bali werd verstrekt.

Dokumentatiecentra Jakarta en Denpasar.

In 1973 werd het WES door het Algemeen Bestuur voor de Ontwikkelingssamenwerking belast met een project tot oprichting van twee dokumentatiecentra over stedenbouw en regionale planning in Indonesië ; namelijk één te Jakarta en één te Denpasar-Bali. Deze dokumentatiecentra dienen beschouwd als een aanvulling en bestendiging van de opleidingsopdracht die het WES op het eiland Bali heeft vervuld. Het stofferen van deze dokumentatiecentra loopt over een periode van drie jaar, waarbij ieder jaar een vierhonderdtal boekwerken naar Indonesië worden opgestuurd. Begin 1974 werd gestart met de aankoop van de boeken. In totaal werden circa 500 verschillende boeken aangekocht voor ieder dokumentatiecentrum ; hiervan werden er in 1974 circa vierhonderd verstuurd naar Jakarta en naar Denpasar.

Daarenboven werd de tweede lijst van werken die in het kader van deze opdracht door het WES werd samengesteld, in 1974 aanvaard door de bevoegde Indonesische autoriteiten. De eigenlijke opdracht, die naast het selekteren van de titels en het aankopen van de boeken ook het opmaken van een communicatiebrochure behelst, dit met het doel om de informatie en de opleiding van de ambtenaren in de geregionaliseerde planningdiensten te bevorderen, zal in de periode 1974-76 volledig worden afgewerkt.

In het kader van het tweede vijfjarig ontwikkelingsplan voor Indonesië (1974-78), werd in 1974 door het WES een programma uitgewerkt voor versnelde opleiding van Indonesische provinciale en regionale ambtenaren, die betrokken zijn bij de regionale planning en de economische ontwikkeling. Dit programma wordt thans onderzocht en verder uitgewerkt door de Belgische en de Indonesische autoriteiten.

Diverse nota's en adviezen.

Het overzicht van de activiteiten van het WES beperkt zich niet tot de bovenvermelde studie-opdrachten. Gedurende het jaar werden er menigvuldige nota's en kleinere rapporten opgemaakt voor het intern gebruik van de particuliere als de publieke sector. Het is duidelijk dat de nota's en rapporten die werden opgemaakt in opdracht van de particuliere sector niet kunnen opgenomen worden in deze rubriek. Het vertrouwelijk karakter laat dit niet toe. Dit is trouwens het geval voor een aantal interne werkstukken voorbereid voor de publieke sector.

Zeer talrijk zijn de nota's die in de loop van 1974 werden opgesteld voor de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen, voornamelijk die in het raam van de Beleidsopties van het Plan 1976-80. Terzake zijn te vermelden :

Opties voor het plan 1976-80 - West-Vlaanderen :

werkterreinen ; waterwegen ; wegen en autosnelwegen ; havens ; ruimtelijke dimensie ; voorzieningen ter beveiliging van het leefmilieu ; toerisme ; recreatie ;

Opmerkingen betreffende het GERV-advies inzake de regionalisering van het plan 1971-75 voor de periode 1974-75 ;

Nota inzake ontwerp-advies over de regionale opties voor Vlaanderen in het kader van het plan 1976-80.

Ten behoeve van de heer L. Dhoore, Staatssekretaris voor Streekeconomie en Ruimtelijke Ordening werden opgemaakt :

Rapport betreffende het programma tot uitrusting van industrieterreinen in West-Vlaanderen in 1974 ;

Kostenraming voor de deelneming aan Inter-Idex te Düsseldorf ;

Nota inzake de uitbreiding van het industriepark te Menen ;

Noodzakelijke infrastructuurwerken op de industrieterreinen van nationaal en regionaal belang.

Talrijk waren eveneens de nota's bestemd voor het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen in zijn diverse geledingen :

Projekt varkensmestverwerking in West-Vlaanderen ;

Biologische verwerking van dierlijke mest ;

Studie-ontwerp voor aanvullende waterwinningsmogelijkheden in West-Vlaanderen ;

Nota inzake de regularisering van de kampeerinrichtingen in West-Vlaanderen ;

Waterzuivering in het Ieperse ;

Waterreiniging en waterzuivering te Diksmuide ;

Opmerkingen op het ontwerp Gewestplan Veurne-Westkust ;

Opmerkingen op het ontwerp Gewestplan Oostende-Middenkust ;

Opmerkingen op het ontwerp Gewestplan Brugge-Oostkust ;

Nota betreffende de inplanting van kerncentrales aan de Belgische Kust ;

Impact van de provinciale belasting op de kampeerterrinen ;

' Economie in West-Vlaanderen ' naar aanleiding van de tentoonstelling West-Vlaanderen in de Passage 44 ;

De kwalitatieve eigenschappen van het water in de Gavermeersen.

Voor Westtoerisme werden meerdere nota's voorbereid :

Vakantiespreiding : een nieuw voorstel ;

Toeristische infrastructuur in West-Vlaanderen in het raam van het plan 1976-80 ;

Eerste indrukken van het motiveringsonderzoek bij de Noordfransen ten aanzien van de Belgische Kust ;

Toepassing expansiewetgeving met betrekking tot het hotelwezen ;

Algemene beschouwingen betreffende Round Table - British Travel Market ;

Bezwaren in verband met het niet opnemen van de toeristische recreatieparken in de gewestplannen Brugge-Oostkust en Oostende-Middenkust ;

Nota inzake de kampeerwetgeving ;

Beschouwingen betreffende de toeristische recreatieparken.

Enkele van deze nota's werden via Westtoerisme overgemaakt aan het Kommissariaat-Generaal voor Toerisme.

Ten behoeve van de WITAB werden nota's opgesteld ter voorbereiding van de structuurplannen - Ieper, Poperinge en Veurne.

Voor het stadsbestuur van Oostende werden twee nota's voorbereid, namelijk : (a) De creatie van een fonds voor toeristische promotie te Oostende en (b) Aankoop door de centrale overheid van de gronden van het industriegebied ten noorden van het kanaal Brugge-Oostende. Het WES voerde eveneens een micro-ekonomische rendabiliteitsstudie uit ten aanzien van de verlenging van de startbaan op de luchthaven Oostende-Middelkerke.

Meerdere nota's hadden eveneens betrekking op de uitbouw van de haven van Zeebrugge. Deze nota's waren bestemd voor de centrale overheid, het Provinciaal Bestuur, de stad Brugge en/of de Maatschappij der Brugge Zeevaartinrichtingen.

Op verzoek van het Ministerie van Volksgezondheid werd een nota verzorgd inzake de potentiële vervuilingsgraad door de vaste bevolking per zuiveringszone in West-Vlaanderen. Voorstellen werden geformuleerd inzake inwoners-equivalent-koëfficiënten.

In het raam van de werkgroep ' Industriële Ekologie ' bereidde de afdeling milieuzorg een nota voor betreffende de kwantitatieve en kwalitatieve eigenschappen van de Leie te Harelbeke.

Ten aanzien van Cobewa vzw werden de praktische gevolgen onderzocht van de vernieuwde Belgische wetgeving inzake waterzuivering in de vleessektor.